

מים זכים

זורשי רשומות אמרו 'אין מים אלא תורה'
שנאמר 'הוי כל צמא לכו למים' (ב"ק פב).

פרשת מסעי

וא"כ לכאן יש להוכיח מזה, שיש חיוב לאדם לדאוג להצלת חבירו גם ע"י הצלה סגולית וניסית, והחיוב לדאוג להצלת חבירו הוא אפי' בזמן שחבירו עדיין לא נתון בסכנה כלל, ולכן הייתה תביעה עצומה על הכה"ג שלא ביקש רחמים על דורו, עד כדי כך שהגיע לו עונש מיתה ע"ז שלא התעסק בהצלת בני דורו ע"י תפילה, - (והיסוד הנ"ל מוכח גם לפי האיכא דאמרי הראשון בגמ' הנ"ל, אך אכמ"ל).

ומעתה לפי"ז לכאן עולה, שכל אחד ואחד מישראל יהי' מחוייב מדין 'לא תעמוד על דם רעד' לתרום לקופת העיר בעבור הקרן הנ"ל, בכדי שע"ז כל בני ביתו ינצלו מכל מיני חולי ומחלות ר"ל, שהרי מוכח מהנ"ל דיש חיוב לדאוג להצלת חבירו גם ע"י הצלה סגולית וניסית, וכמבואר.

- ג -

והנה לפי הנ"ל לכאן עולה, שכאשר אדם רואה מודעה שמבקשת להתפלל על חולה, הרי הוא מחוייב מדין 'לא תעמוד על דם רעד', להתפלל ולעזור רחמי שמים עליו, שהרי מוכח מהנ"ל שאדם מחוייב להציל את חבירו גם ע"י הצלה סגולית וניסית.

ובאמת יעוי' בשו"ת 'משנה הלכות' (חיי"ג סי' ריא), שהביא את הא דאיתא בגמ' (ברכות יב:) 'כל שאפשר לו לבקש רחמים על חבירו ואינו מבקש, נקרא חוטא' עיי"ש, וכתב ע"ז בספר הנ"ל, שאם לא התפלל על חבירו והי' בידו להתפלל עליו, נראה דהוי בכלל 'לא תעמוד על דם רעד', עיי"ש.

אמנם בספר 'משנת פיקוח נפש' (עמ' רג-רד) הביא בשם מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל ולהבחל"ח מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שהחיוב להתפלל על חולה הוא רק משום מידת החסד, אך אין בזה חיוב מדין 'לא תעמוד על דם רעד', עיי"ש.

ומעתה לפי"ז רבותינו הנ"ל שאין חיוב מדין 'לא תעמוד על דם רעד' להציל את חבירו בהצלה סגולית וניסית, א"כ לכאן ה"ה נמי בנידו"ד, ש"ל שאין חיוב מצד 'לא תעמוד' לתרום לקופת העיר בעבור הנ"ל, כיון שאינו מחוייב להציל את בני ביתו בהצלה סגולית וניסית.

- ד -

והנה ידוע המעשה, בגר צדק רבי אברהם בן אברהם ז"ל (הגראף פוטוצקי), שבעקבות הלשנה הכנסייה הנוצרית אסרה אותו, וכיון שלא רצה לחזור בו מאמונתו נידון למיתה, והגאון מוילנא הציע להציל אותו ע"י שמות הקודש, והגר צדק דחה את ההצעה, והעדיף למות על קידוש ה', (ספר 'הגאון החסיד מוילנא' (עמ' נו) בשם הג"ר אהרן קוטלר זצ"ל, - ובגליון הקודם פילפלו בנקודה אחרת שהייתה במעשה הנ"ל, עיי"ש).

והצילו העדה את הרצח מיד גאל הָדָם וְהָשִׁיבו אֶתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה וַיָּשָׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ: (לה, כה).

הנה בימים האחרונים התפרסמה בכל העולם, הברכה המיוחדת של רשכבה"ג מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שכל מי שיתרום סכום שיש בו ממש, לקרן 'והסירותי מחלה מקרבך' שע"י קופת העיר, יזכה לכך שהוא בעצמו לא יחלה, וגם לא יהיו חולים בביתו, ע"כ.

וכיון שצדיק גוזר והקב"ה מקיים, לכן מעתה יל"ע האם כל אחד ואחד מחוייב מדין 'לא תעמוד על דם רעד' לתרום לקופת העיר בעבור הקרן הנ"ל, בכדי שע"ז כל בני ביתו ינצלו מכל מיני חולי ומחלות ר"ל, - או"ד דאין חיוב בזה.

ולכאן י"ל שהאדם לא מחוייב מדין 'לא תעמוד על דם רעד', להתעסק בהצלת סגוליות וניסיות כגון הנ"ל, אלא החיוב הוא רק להציל בהצלה טבעית, - אך לכאן יש להוכיח מעניינא דפרשה דידן, שהאדם מחוייב להתעסק בהצלת חבירו גם בהצלה סגולית וניסית, והחיוב לדאוג להצלת חבירו הוא אפי' בזמן שחבירו עדיין לא נתון בסכנה כלל.

ויש לפלפל טובא בזה, וכדלהלן.

- א -

דהנה איתא במכות (יא.) דאיכא דאמרי שאימותיהן של הכהנים הגדולים היו מספקות מחיה וכסות לאלו שרצחו בשוגג וגלו, בכדי שהרוצחים יתפללו על בניהם שלא ימותו, - ומבארת הגמ' שאם הרוצחים לא היו מתפללים על הכהנים שלא ימותו, אזי הכהנים היו מתים, כיון שהייתה על הכהנים תביעה גדולה, שהי' להם לבקש רחמים על דורם, שלא יארע אסון כזה שאדם ירצח את חבירו בשוגג.

וכיון שהכהנים לא ביקשו רחמים על דורם, לכן הי' מגיע להם ע"ז עונש מיתה, - ומשום הכי אימותיהן של הכהנים היו דואגות לכך, שהרוצחים בשוגג יתפללו על בניהם שלא ימותו, בכדי שע"ז בניהם ינצלו מהעונש מיתה שהי' ראוי להם.

ומוסיפה הגמ' שם, שמצינו בעוד מקרה בדומה לזה, שהייתה איזו טענה על ריב"ל, על כך שאריה אכל אדם במרחק ג' פרסאות ממקומו של ריב"ל, - ולכן אליהו הנביא לא הגיע ג' ימים לריב"ל, כיון שריב"ל הי' צריך להתפלל שלא יארע מקרה כזה, עיי"ש.

- ב -

ולכאן מוכח מהנ"ל, שהי' להם חיוב עוד לפני שעת הסכנה, להתפלל שלא יארע מקרה רע במקומם ובדורם, ואע"פ שתפילה הי' דבר סגולי וניסי.

חבירו, ואע"פ שאדם רגיל אינו מחוייב מדין 'לא תעמוד על דם רעך' להתפלל על חבירו.

- ח -

ולפי זה י"ל דהטעם לזה שהייתה טענה עצומה על הכה"ג שלא ביקש רחמים על דורו, הוא משום שהנה איתא בתרגום יב"ע בפרשתו, וכן במהרש"א במכות שם, שהטענה על הכה"ג הייתה, מדוע הוא לא ביקש רחמים על דורו **ביום הכיפורים** עיי"ש, - וא"כ י"ל דהייתה טענה עצומה על הכה"ג, כיון שבבית המקדש היו כידוע ניסים גדולים, ובוודאי הכה"ג הי' במצב של ידיעה ברורה שמי שאמר לשמן שידלוק וכו'.

ומאידך לכה"ג הי' ביו"כ כח עצום של תפילה וכפרה על כלל ישראל, וברור שאם הי' מבקש רחמים על דורו כדבעי, אזי תפילתו הייתה מתקבלת, ולא הי' קורה האסון של רציחה בשוגג, ולכן גם לדברי רבותינו הנ"ל, שאדם רגיל אינו חייב מדין 'לא תעמוד על דם רעך' להתפלל על חבירו, אך מ"מ הכה"ג כן הי' חייב לבקש רחמים על דורו וכמבואר, וכיון שלא עשה כך, לכן הי' מגיע לו עונש מיתה ע"ז.

[ואמנם מ"מ במעשה דהגראף פוטוצקי הנ"ל, אין להקשות מדוע הגר"א לא הצילו, כיון שגם לפי היסוד הנ"ל, אכתי אין חיוב להציל ע"י 'שמות הקודש', כיון שזוהי הצלה ניסית גמורה, ואין זה דומה לדרך הצלה של מי שאמר לשמן שידלוק וכו', או לדרך של תפילה שבוה כתב המהרש"א שאין זה נחשב כנס לגבי אדם גדול כרב אחא בר יעקב, ודו"ק ואכמ"ל].

- ט -

והנה הובא **שהגר"י זילברשטיין** שליט"א נשאל, לגבי הברכה המיוחדת של מרן הגר"ח שליט"א הנ"ל בזה"ל, **'האם מרן שליט"א אמר זאת בתורת נבואה או הבטחה? - תשובה:** אין כאן נבואה ואין כאן הבטחה, יש כאן חוק בטבע **'מידה כנגד מידה'**, - יש מצבים שתפילה לא עוזרת נסתמו שערי שמים, אבל מידה כנגד מידה עוזרת, **כי מידה כנגד מידה זה חוק בטבע, זה חייב לעבוד**, וזה משבר את כל המחיצות עכ"ל.

ומעתה שוב י"ל האם כל אחד ואחד מחוייב מדין 'לא תעמוד על דם רעך' לתרום לקופת העיר בעבור הקרן הנ"ל, בכדי שע"ז כל בני ביתו ינצלו מכל מיני חולי ומחלות ר"ל, - כיון שאם הסגולה הזו מוגדרת כחוק בטבע של מידה כנגד מידה, אזי שוב י"ל האם חייבים בזה, כיון שלכו"ע הרי יש חיוב להציל את חבירו בהצלות טבעיות, - ויש לפלפל.

ניתן לזכות את הרבים ולהגדיל תורה ולהאדירה
ע"י הקלטת תגובות הערות והוספות
בקו 'מים זכים': 02-633-5850

כמו כן בקו זה ניתן להאזין
לתגובות שהתקבלו במערכת

המען לתגובות: יצחק זאב כגן
רח' נתיבות המשפט 81 מודיעין עילית
טל': 1515-271-55442 (תא קולי)
פקס: 02-655-0973 (מערכת נסיונית)
דוא"ל: A0527155442@GMAIL.COM

ומהמעשה הנ"ל לכאוי נראה להוכיח, דהלאו דילא תעמוד על דם רעך' לא נאמר על הצלה סגולית וניסית, דאי נימא דמדון 'לא תעמוד על דם רעך' מחוייבים להציל גם בהצלה סגולית וניסית, א"כ צ"ע מדוע הגאון מוילנא לא הי' חייב להציל את הגר צדק ע"י 'שמות הקודש' מדין 'לא תעמוד על דם רעך'.

ומהא דחזינן ד'הגאון' לא הציל את הגר צדק ואף שיכל להצילו ע"י 'שמות הקודש', לכאוי מוכח מזה שאין חיוב מדין 'לא תעמוד על דם רעך' להציל בהצלה סגולית וניסית, - וא"כ לכאוי ה"ה נמי בנידו"ד, שי"ל שאין חיוב מצד 'לא תעמוד' לתרום לקופת העיר בעבור הנ"ל, כיון שאינו מחוייב להציל את בני ביתו בהצלה סגולית וניסית.

[ואמנם יש מקום לדון בראייה מהמעשה הנ"ל, ע"פ מה שדן המשני"ב (סי' שכח ס"ק לא) וכמבואר בשו"ת 'אגרות משה' (יו"ד ח"ג סי' צ), אך אכמ"ל].

- ה -

אמנם מעתה י"ל, דלפי המבואר בהנ"ל שאין חיוב להציל את חבירו בהצלה סגולית וניסית, א"כ צ"ב טובא מה הייתה הטענה העצומה על הכה"ג שלא ביקש רחמים על דורו, ומחמת זה הי' מגיע לו עונש מיתה, והרי אין חיוב כלל להציל את חבירו בהצלות סגוליות וניסיות וכנ"ל.

ולכאוי יש לבאר בזה, דהנה איתא בגמ' (תענית כה.) שרבי חנינא בן דוסא אמר לביתו **'מי שאמר לשמן וידלוק, הוא יאמר לחומץ וידלוק'** עיי"ש, ורגילים לבאר בזה, שרבי חנינא הי' בדרגה כזו, שגם כאשר השמן דלק, הוא לא ראה בזה שום הסבר כיצד השמן דולק, מלבד הטעם שהקב"ה אמר לשמן שידלוק, - ולכן בדרגתו הוא חולל ניסים כאלו, שמבחינתו לא היו אלו ניסים גדולים יותר מאשר הנס הגדול ששמן רגיל דולק, ודו"ק.

- ו -

ומעתה י"ל מה הי' הדין לו יצויר שרבי חנינא הי' רואה חולה שנתון בסכנה, וישנה תרופה מסויימת שבכוחה להבריאו ולהוציאו מכלל סכנה, אך באותה העיר לא הי' היכן להשיג את התרופה ההיא, - האם רבי חנינא הי' מחוייב מדין 'לא תעמוד', לתת כוס מים לחולה ולומר, **'מי שאמר לתרופה ההיא שתרפא, הוא יאמר לכוס מים זה שירפא'**.

ולכאוי יש מקום לומר, שאכן רבי חנינא הי' מחוייב לעשות כך, כיון שאף אי נימא שאין חיוב להתעסק בהצלת חבירו ע"י הצלה סגולית וניסית, אך מ"מ לגבי מי שאינו רואה שום הבדל מדוע תרופה מסויימת תציל את חבירו, ומדוע הכוס מים לא יציל את חבירו, לגביו יש מקום לומר, שהוא אכן חייב להציל את חבירו בכל מין הצלה שיראה לנכון שתבוא הצלה ע"י, (וע"ע בברכות לד: שרבי חנינא הי' מתפלל על החולים, והי' יודע אם החולה יחיה או ימות, עיי"ש).

- ז -

והנה ידוע מש"כ המהרש"א (ח"א קידושין כט:), שתפילתו של רב אחא בר יעקב שהמיתה את המזיק, לא נחשבה כדבר ניסי, ולכן לא הי' שם חיסרון של אין סומכין על הנס, עיי"ש ואכמ"ל.

ומעתה י"ל שלגבי תפילה של אדם גדול כזה, שתפילתו מתקבלת בוודאי, והוא בדרגה מאוד גבוהה שאצלו לתפילה יש כח הצלה ברור שאינו מוגדר כנס, וכח תפילתו אינו פחות מאשר כח ההצלה שהקב"ה טבע בתרופות, אזי לגביו י"ל דגם רבותינו הנ"ל יודו, שאדם גדול כזה מחוייב להתפלל על הצלתו

ניתן לתרום להוצאות הפצת העלון, דרך עמדות 'נדרים פלוס' - [לעבור לקופות נוספות - להיכנס ל'קרן צרכי הרבים' - ולגלול למשבצת המציינת: 'עלון מים זכים'] - הדברים נכתבו לעורר לב המעיין בלבד - ניתן לקבל את העלון במייל, ע"י שליחת בקשה לדוא"ל של המערכת. להנצחת שמות לע"נ ולרפ"ש וכדו' (50), ובכל ענייני העלון, ניתן לפנות: 1515-271-55442 (תא קולי)